

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4314-11

meddelad i Stockholm den 7 juni 2012

KLAGANDE
Malmö kommun

Ombud: Stadsjurist Natalie Glotz Stade
Juridiska avdelningen, Stadskontoret
205 80 Malmö

MOTPART
Stiftelsen Bladins skola, 846001-0948

Ombud: Niklas Anderberg
Stiftelsen Bladins skola
Box 20093
200 74 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Göteborgs dom den 10 juni 2011 i mål nr 3807-10, se bilaga

SAKEN
Bidrag i form av tilläggsbelopp enligt skollagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens domar samt fastställer Malmö kommuns beslut att avslå ansökan om tilläggsbelopp.

Dok.Id 120403

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Malmö kommun yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva den överklagade domen i den del den gått kommunen emot och fastställa kommunens beslut att avslå ansökan om tilläggsbelopp. Kommunen anför bl.a. följande.

De tillämpliga bestämmelsernas syfte är inte primärt att via skolan ge enskilda elever en rätt till ersättning för att de har ett omfattande behov av särskilt stöd, utan syftet är att säkerställa att de elever som går i en fristående skola likabehandlas med de elever som går i en kommunal skola. Därmed blir det av betydelse på vilket sätt elevens behov skulle ha tillgodosetts inom ramen för den kommunala verksamheten. Skulle en elevs behov i kommunal verksamhet ha finansierats inom ramen för grundbeloppet så genererar eleven inte heller när han eller hon går i en fristående skola rätt till ett tilläggsbelopp.

Utgångspunkten är således hur kommunen skulle ha hanterat ett ärende om tillgodoseende av en elevs behov av särskilt stöd. Den nu aktuella eleven skulle, om han hade gått i kommunal skola, ha fått sitt behov av särskilt stöd tillgodosett inom ramen för en särskild undervisningsgrupp som finansieras med grundbeloppet. Inga elever i kommunal skola – med stadsdelen Limham-Bunkeflo som sin hemstadsdel – som har motsvarande symtombild har beviljats en tilläggsresurs att användas till assistent.

Eftersom den i målet aktuella elevens behov i kommunal verksamhet hade tillgodosetts inom ramen för den ordinarie budgeten, dvs. inom ramen för grundbeloppet, föreligger redan på denna grund inte en rätt till tilläggsbelopp för den fristående skolan.

Till detta kommer att utredningen inte visar att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd som inte har anknytning till den vanliga undervisningen. Insatser som inte har anknytning till den pedagogiska verksamheten kan vara exempelvis att en rörelsehindrad elev behöver assistenthjälp för att gå på toaletten eller öppna dörrar m.m. Åberopade läkarintyg ger inte stöd för att elevens behov går utöver vad som

anses innefattas i behovet av särskilt stöd inom ramen för grundbeloppet. Eleven behöver då inte sådana extraordinära stödåtgärder som saknar anknytning till den vanliga undervisningen. I läkarintygen framkommer visserligen att eleven har svårigheter i socialt samspel men det nämns inte att det skulle föreligga en risk för ständiga kränkningar och våld. Endast en ställd diagnos är inte en tillräckligt stark grund för att anse att diagnosen som sådan medför ett behov av extraordinära åtgärder. Elever med ADHD är individer och symtomen kan variera och skifta i styrka. Bevisbördan i denna måltyp ligger hos den som ansöker om bidrag. Skolans påståenden kan inte godtas utan ett fullgott stöd i det medicinska underlaget. Det räcker inte i bevishänseende med att ett medicinskt underlag inte motsäger en fristående skolas beskrivning.

Skolverket har anmodats att yttra sig i målet och har anfört bl.a. följande.

En kommun kan inte välja att inkludera tilläggsbeloppet i grundbeloppet. En sådan princip för fördelning av tilläggsbeloppet strider mot det uttalade syftet med tilläggsbeloppet, nämligen att det ska vara omedelbart kopplat till en enskild elev, ha samband med dennes skolgång och ges utöver grundbeloppet.

Var gränsen går för när en elev behöver extraordinärt stöd och är berättigad till tilläggsbelopp är inte närmare reglerat utan måste bestämmas i det enskilda fallet.

För att man ska kunna bedöma om en elev har ett så omfattande behov av stöd att rätt till tilläggsbelopp föreligger krävs det att elevens stödbehov klarlagts och bedömts inom ramen för den utredning som alltid ska genomföras när en elev befaras vara i behov av särskilt stöd. Det är viktigt att alla elever oavsett huvudman får det särskilda stöd eleven har rätt till och att skolan och kommunen kommer överens så att eleven inte drabbas.

För den aktuella eleven har syftet med assistentinsatsen inte i första hand varit att ge undervisning eller bedriva pedagogisk verksamhet. Eleven har behov av assistenten för att över huvud taget kunna få en meningsfull skolgång. Assistenten behöver också finnas till hands för att kunna gripa in mot pojkens beteende till

Mål nr
4314-11

skydd för andra elever. En sådan insats får enligt Skolverkets bedömning anses gälla en stödåtgärd som inte har anknytning till vanlig undervisning.

Sveriges Kommuner och Landsting har beretts tillfälle att yttra sig och har anfört bl.a. följande.

Bestämmelserna i skollagen (1985:1100) innebär att en fristående skola inom ramen för sina normala resurser ska kunna ge stöd åt flertalet elever. Den ska, på samma sätt som en kommunal skola, kunna anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn tas till elevens behov och förutsättningar.

Kostnader för skolans undervisande personal ingår i grundbeloppets kostnadspost utbildning. Detsamma bör gälla för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder som inte har koppling till den vanliga undervisningen, exempelvis tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och dennes behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång.

Det är hemkommunens resursfördelningsprincip avseende stöd till de kommunala skolorna som är utgångspunkt för beviljande av tilläggsbelopp till fristående skolor. I Limhamn-Bunkeflo kommunala skolor bedrivs undervisningen för barn med diagnosen ADHD i särskilda undervisningsgrupper. Skolor där dessa särskilda undervisningsgrupper inrättats ersätts inte med tilläggsbelopp utan måste drivas inom befintlig budget på respektive skola.

Förutsättningarna ska vara lika för kommunala och fristående skolor. Det skulle strida mot likabehandlingsprincipen om en elev med denna diagnos skulle få tilläggsbelopp för egen elevassistent i friskola, när inte någon elev i den kommunala verksamheten skulle ha fått det.

Stiftelsen Bladins skola har förelagts att yttra sig men har inte avhört.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 9 kap. 6 § första och andra styckena skollagen i tillämplig lydelse framgår bl.a. att bidrag lämnas av hemkommunen för varje elev som i en bidragsberättigad fristående skola genomgår utbildning motsvarande den som ges i grundskolan. Bidraget (grundbelopp) ska avse ersättning för ett antal uppräknade kostnadslag, bl.a. undervisning. Därutöver ska kommunen lämna bidrag (tilläggsbelopp) för bl.a. elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Kommunen är dock inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

Enligt tredje stycket samma paragraf ska bidrag bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan.

Enligt 4 kap. 4 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet ska, vid tillämpning av bl.a. reglerna i 9 kap. 6 § skollagen, ersättning för undervisning avse bl.a. kostnader för stödåtgärder till barn och elever. Av 4 kap. 9 § samma förordning framgår att med tilläggsbelopp avses ersättning för bl.a. assistenthjälp, anpassning av skollokaler eller andra extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen.

I förarbetena till de aktuella lagreglerna anges bl.a. att en fristående skola ska, på samma sätt som en kommunal skola, kunna anpassa sin organisation och sin undervisning så att hänsyn kan tas till varje elevs behov och förutsättningar. Kostnader för detta och för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i en särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen bör ingå i kostnadsposten för undervisning. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever med omfattande behov av särskilt stöd. Stödåtgärderna ska vara extraordinära och utan koppling till den vanliga undervisningen. Som exempel ges tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och

Mål nr
4314-11

anpassning av en skollokal, eller stödåtgärder till elever med stora inlärningssvårigheter beroende på språkliga eller sociala faktorer. Med utgångspunkt i den grundläggande principen om likabehandling bör vid utbildning i en fristående skola extra resurser tilldelas för en elev vars omfattande behov av särskilt stöd skulle kräva extra resurser om eleven hade gått i hemkommunens skola (prop. 2008/09:171 s. 42).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

En förutsättning för att tilläggsbelopp ska kunna lämnas är att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd som inte är förknippat med undervisningssituationen. Stödåtgärderna ska vara extraordinära. Näst intill alla elevers behov ska därmed kunna tillgodoses inom ramen för grundbeloppet.

Av utredningen framgår att ingen elev som går i kommunal skola i den aktuella stadsdelen och som har motsvarande diagnos och likartad problematik som den i målet aktuella eleven har bedömts ha omfattande behov av särskilt stöd med rätt till tilläggsbelopp. Dessa elevers behov hanteras inom ramen för grundbeloppet.

Även om utgångspunkten är att elever ska behandlas lika oavsett om den skolenhet där de går är en kommunal skola eller en fristående skola förutsätter regelverket att en individuell bedömning görs av varje elevs unika situation och behov. Om utredningen visar att en viss elev har ett stödbehov som är av det slaget att det kan anses kvalificera som omfattande behov av särskilt stöd, saknar det betydelse att andra elever med motsvarande diagnos inte har bedömts ge rätt till tilläggsbelopp. Eftersom tilläggsbelopp endast ska lämnas i undantagsfall måste dock utredningen klart visa att eleven har ett sådant omfattande behov av särskilt stöd.

Av läkarintyg från den 30 april 2010 utfärdat av överläkare Eva Maria Oxblom, BUP-kliniken Malmö, framgår att eleven har en klart nedsatt och skiftande uppmärksamhetsförmåga och stora koncentrationssvårigheter. Vidare framgår att eleven vägrar göra uppgifter och har mycket låg uthållighet. Bedömningen är att eleven uppfyller de diagnostiska kriterierna för ADHD och trotssyndrom. Förutom medicinering behövs extra åtgärder i bl.a. skolan. Samma läkare anför i intyg den 23 oktober 2009 att eleven har en del svårigheter i socialt samspel.

Mål nr
4314-11

De svårigheter som beskrivs i läkarintygen är enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening av det slag som kan kopplas samman med undervisnings-situationen och som ska kunna hanteras inom ramen för grundbeloppet. I det medicinska underlaget finns inte något som visar att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd i den mening som avses nu.

Enligt skolan finns svårigheter i det sociala samspelet och en problematik med utåtagerande aggressivt beteende i form av ständiga kränkningar och fysiskt våld. Något klart stöd för detta finns dock inte i det medicinska underlaget eller i utredningen i övrigt.

Det är uppenbart att den aktuella eleven har behov av extra stöd i undervisnings-situationen. Det behovet är sådant att det inte skulle berättiga till tilläggsbelopp om eleven gått i en kommunal skola i hemkommunen. Utredningen visar inte att eleven har ett sådant omfattande behov av särskilt stöd utanför undervisnings-situationen som är av det slaget att tilläggsbelopp ändå kan lämnas. Kommunen har således haft fog för att avslå ansökan. Överklagandet ska därför bifallas.

Nils Dexe

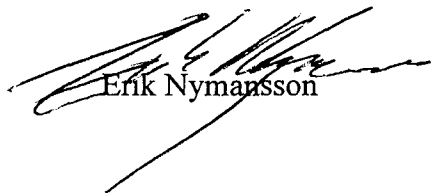
Henrik Jermsten

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Ann-Charlotte Borlid

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-05-16

KLAGANDE

Stadsdelsfullmäktige Limhamn-Bunkeflo i Malmö kommun
205 80 Malmö

MOTPART

Stiftelsen Bladins skola, 846001-0948
Ombud: Niklas Anderberg
Box 20093
200 74 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 14 juli 2010 i mål nr 8006-10,
se bilaga A

SAKEN

Bidrag i form av tilläggsbelopp enligt skollagen (1985:1100)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom på så sätt att tilläggsbelopp ska lämnas för assistent 32 timmar i veckan, men inte för resurslärare.

YRKANDEN M.M.

Stadsdelsfullmäktige Limhamn-Bunkeflo i Malmö kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer stadsdelsfullmäktiges beslut den 31 mars 2010. Stadsdelsfullmäktige anför följande. Regelverket syftar primärt till att elever i friskolor ska behandlas på samma sätt som elever i kommunala skolor genom att friskolan garanteras tillgång till samma ekonomiska medel som en kommunal skola skulle ha haft för samma elev. Den aktuella eleven skulle inom den kommunala skolan ha fått

sitt behov av särskilt stöd tillgodosett inom ramen för en särskild undervisningsgrupp som finansieras med grundbeloppet. Det har inte beviljats tilläggsbelopp till vare sig assistenter eller extralärare för några elever med motsvarande symtombild i kommunal skola i Limhamn-Bunkeflo.

Av förarbetena framgår att kostnader för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen bör ingå i kostnadsposten för undervisning inom ramen för grundbeloppet. Svårigheterna att nå målet kan vara av skiftande karaktär. Koncentrationssvårigheter och vad som i övrigt anförts om elevens problematik går klart att hänföra till sådana svårigheter.

De medicinska underlagen ger inte stöd för att elevens behov går utöver vad som innefattas i behovet av särskilt stöd inom ramen för grundbeloppet. Det är inte fråga om sådana extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen. I intyget nämns att eleven har en del svårigheter i socialt samspel, men det framkommer inte att det föreligger en risk för ständiga kränkningar och våld.

Syftet med assistentinsatsen måste vara att eleven över huvud taget ska kunna vistas i skolan och på fritidshemmet samt att kunna få en meningsfull skolgång.

Kommunen är inte heller skyldig att betala tilläggsbidrag till friskolor i dessa fall eftersom de ekonomiska konsekvenserna skulle bli drastiska. Förvaltningsrättens dom innebär en negativ särbehandling av den kommunala skolan. Konsekvensen blir att den kommunala skolan inte får tillgång till lika stora resurser som friskolan.

Stiftelsen Bladins skola har inte svarat i kammarrätten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan är om eleven har ett sådant omfattande behov av särskilt stöd som inte har anknytning till den vanliga undervisningen att skolan är berättigad till tilläggsbelopp för en resurslärare och en elevassistent i skolan och på fritidshemmet.

Kostnad för en resurslärare

Kostnader för skolans undervisande personal ingår i grundbeloppets kostnadspost utbildning. Detsamma bör gälla för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen. En fristående skola ska på samma sätt som en kommunal skola kunna anpassa sin organisation och undervisning så att hänsyn tas till elevens behov av stöd och förutsättningar (4 kap. 4 § 1 förordningen [1996:1206] om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet samt prop. 2008/09:171 s. 33 f. och 42).

En resurslärare måste anses utgöra undervisande personal med syfte att hjälpa eleven att nå skolans utbildningsmål och kostnaden härför ska därför rymmas inom grundbeloppet. De omständigheter som har åberopats utgör inte skäl för någon annan bedömning. Rätt till tilläggsbelopp för en resurslärare föreligger inte.

Kostnad för en elevassistent

Förvaltningsrätten har beskrivit förutsättningarna för tilläggsbelopp. Därutöver anges i delbetänkandet av Utredningen om villkoren för fristående skolor (SOU 2008:8 s. 149 f.) att möjligheterna att begära extra resurser för elever i behov av särskilt stöd är mycket begränsade. Stödet ska väsentligen avvika från vad som har samband med de resurser som normalt kan hänföras till det generella stöd som skolan är skyldig att tillhandahålla. Olika

kommuner kan också behandla grupper av stödkrävande elever på olika sätt och omfattningen av de stödåtgärder som ges kan variera. Utredningens förslag innebär bara att tilldelningen av stödresurser ska vara oberoende av om eleven går i kommunal eller fristående skola.

Utöver det medicinska underlaget innehåller utredningen en beskrivning av hur eleven fungerar i skolan. Där uppges att eleven springer runt i klassrummet, klättrar på bänkar och gömmer sig under bord. Han pratar, skriker och hotar ständigt de andra barnen. Han har ett aggressivt beteende där han knuffar, nyper, slår, river, sparkar och till och med biter sina klasskamrater. Han har svårt för växlingar mellan olika aktiviteter. Även om det medicinska underlaget inte beskriver samma beteende, motsäger det inte heller svårighetsgraden av problematiken.

Syftet med en assistent i detta fall är enligt kammarrättens mening att göra det möjligt för pojken att över huvud taget kunna vistas i skolan och på fritidshemmet samt att kunna ge honom en meningsfull skolgång. Det finns också ett behov av att kunna gripa in mot pojkens beteende till skydd för andra elever. Behovet av assistans finns även i fritidshemsverksamheten. Stiftelsen Bladins skola har därmed rätt till tilläggsbelopp för en assistent i såväl skolan som på fritidshemmet.

Betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter

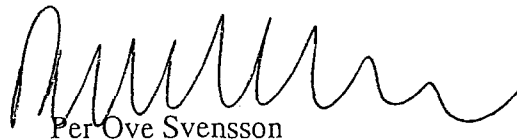
Kommunen är inte skyldig att lämna bidrag för elever som är i behov av särskilt stöd, om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen (9 kap. 6 § tredje stycket skollagen [1985:1100]).

Kommunens rätt att neka en skola tilläggsbelopp om det skulle medföra ekonomiska svårigheter för stadsdelen är kopplad till skolans rätt att neka eleven skolgång (jfr prop. 2008/09:171 s. 43 och prop. 1995/96:200

s. 50 f.). Kammarrätten anser att det måste vara förutsättningarna i det enskilda fallet som är avgörande för om en sådan rätt föreligger. Att medge tilläggsbelopp för en assistent i det aktuella fallet kan inte anses utgöra ett sådant betungande ekonomiskt åtagande att kommunen kan avslå ansökan om tilläggsbelopp på den grunden.

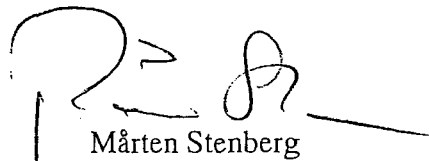

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

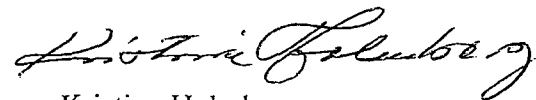

Per-Ove Svensson

(Skiljaktig mening, se nedan)

Mårten Stenberg

Kristina Holmberg

referent

/Ann-Kristin Hansson

Per Ove Svenssons skiljaktiga mening

Utredningen visar att eleven har behov särskilt stöd, vilket också parterna är överens om. Enligt stadsdelsfullmäktige skulle en elev med motsvarande problematik inom en kommunal verksamhet inte ge rätt till tilläggsbelopp. Eleven skulle i stället ha placerats i en särskild utbildningsgrupp finansierad genom grundbeloppet. Jag anser att utredningen inte visar att elevens behov av stödinsatser går utöver vad som i en kommunal verksamhet i Limhamn-Bunkeflo kommun skulle ha varit en organisations- och resursfördelningsfråga inom ramen för grundbeloppet. Tilläggsbelopp ska därför inte lämnas.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1
Håkan Hall

DOM
2010-07-14
Meddelad i
Malmö

Bilaga A

Sida 1 (9)

Mål nr
8006-10

KLAGANDE

Stiftelsen Bladins skola, 846001-0948
(Bladins skola)
Box 20093
200 74 Malmö

OMBUD

Niklas Anderberg
(samma adress)

MOTPART

Limhamn-Bunkeflo SDF i Malmö stad
205 80 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

SDF:s beslut den 31 mars 2010

SAKEN

Bidrag i form av tilläggsbelopp enligt skollagen till fristående skola och enskilt fritidshem

---

DOMSLUT

Limhamn-Bunkeflo SDF ska för vårterminen 2010 lämna bidrag till Bladins skola i form av tilläggsbelopp med 16 590 kr per månad till elevassistent och med 30 400 kr per månad till extra lärare för eleven/barnet som skolans ansökan gäller.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Limhamn-Bunkeflo SDF avslog en ansökan från Bladins skola om bidrag för vårterminen 2010 i form av tilläggsbelopp för en av skolans elever med 16 590 kr per månad avseende kostnader för en elevassistent 32 timmar per vecka samt med 30 400 kr per månad avseende kostnader för extra lärare 17 timmar per vecka. Förvaltningsrätten kan inte förstå denna ansökan på annat sätt än att den avsåg bidrag till kostnader för såväl skolgång som vistelse vid skolans fritidshem.

Som skäl för det nu överklagade beslutet angav SDF följande. Det som redovisats i ansökan är inte hänförligt till bidrag i form av tilläggsbelopp, då stödinsatserna syftar till att hjälpa eleven att nå målen. Vid undervisningens utformning ska hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Den kan därför aldrig utformas lika för alla. Bladins skola bör inom ramen för sina normala resurser kunna ge stöd för flertalet elever och anpassa sin organisation och undervisning så att hänsyn tas till elevers behov och förutsättningar och därmed tillgodoser elevens behov av stödinsatser inom ramen för grundbeloppet. Beslutet har bestämts efter den grundläggande principen om likabehandling, dvs. som om eleven gått i hemkommunens skola. Om eleven hade gått i en kommunal skola i stadsdelen hade han inte heller tilldelats extraordinära resurser.

Bladins skola anför som stöd för överklagandet i sammanfattning följande.

Pojken som det gäller går i årskurs ett. Han rör sig hela tiden och tar i, slår, river, sparkar och biter sina kompisar. Att ta sig in och ut ur klassrummet är en ständig konfliktsituation. I klassrummet springer han runt och klättrar på borden och gömmer sig under borden. Hela tiden pratar han, skriker och hotar de andra barnen och säger saker som ”jag tycker inte om kineser”, ”du luktar illa, jag ska döda dig”, ”hon är äcklig, hon är från bebisland”,

”jag hoppas du dör”, ”lyssna inte på den jävla vikarien” etc. Han trakasserar även andra elevers föräldrar med sådana uttryck.

Skolan anställde en assistent som skulle hjälpa pojken och göra skolan trygg för alla elever i klassen. Assistenten försöker leda pojken genom konflikter och ge honom ord för sina känslor och förklara hur de andra eleverna känner. Pojken klarar inte av att göra vissa planerade aktiviteter på fritidsavdelningen och får då göra något själv med assistenten. Han äter också själv med assistenten. För att eliminera en del av det fysiska våldet följer assistenten pojken hack i häl på cirka en meters håll eftersom han ”exploderar” utan förvarning, oftast oprovocerat. Det är dock svårt att hålla kvar pojken eftersom han sparkar, river och bits.

I klassrummet fick pojken ingenting gjort, trots att assistenten satt bredvid och fick anpassat material, tid och plats där man skulle kunna jobba ostört. Resultaten uteblev eftersom pojken hade fullt upp med att störa de andra eleverna och bli arg. Då anställdes en resurslärare som möblerade ett eget klassrum och har enskild undervisning med anpassat material. Resursläraren har arbetat dels med enskild undervisning och dels som resurslärare i klassrummet. Att sitta i samling och lyssna på genomgångar i klassrummet fungerar inte för pojken och resursläraren har då enskild genomgång. Pedagogiska uppgifter som pojken är omotiverad för har han svårt att utföra längre än någon minut. Han totalvägrar om han uppfattar uppgiften för stor eller svår och kan då välja att ignorera läraren eller kasta saker på henne. Resursläraren ger därför pojken korta och mycket kreativa uppgifter där han ska hitta praktiska lösningar. Resursläraren fyller också en stor funktion som vägledare i pojkens språkliga utveckling och för hans behov av stöd och vägledning för att förstå att lek måste vara en kompromiss där allting inte kan vara på hans villkor.

Bladins skola bifogar två intyg från en överläkare vid Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken vid Skånes universitetssjukhus i Malmö vari följande anges. Klinikens läkar- och psykologutredning visar att pojken är välbegåvad med en ojämn kognitiv profil. De svagaste kognitiva områdena berör koncentration, uppmärksamhet och perceptiv snabbhet. Förmågan att uppfatta och återge former och gestalter är nedsatt. Uppmärksamhetsförmågan är skiftande och klart nedsatt. Han har stora koncentrationssvårigheter, är svårmotiverad, har låg uthållighet och tappar lätt fokus. Han vägrar att göra uppgifter och går ifrån bordet. Pojken uppfyller de diagnostiska kriterierna för ADHD och trotssyndrom. Problematiken är svår. Utredningen visar också att han har svårigheter i socialt samspel. Om dessa blir mer uttalade bör man göra en ny utredning med frågeställningen autism. Förutom medicinering behövs extra åtgärder i skolan och hemmet. Kliniken "understryker" därför skolans begäran om extra resurser.

Limhamn-Bunkeflo SDF anser att överklagandet ska avslås och anför sammanfattningsvis följande.

Bladins skola gör gällande att pojkens diagnos medför påtagliga brister i den dagliga kontakten med andra barn och med personal. De extra åtgärder som förordas i det senaste läkarintyget förutsätts gälla de, så som förvaltningsrätten måste förstå yttrandet, inlärningsrelaterade områden som nämns i det intyget. Detta styrker SDF:s bedömning att stödbehovet är att hänföra till grundbeloppet. En elev med motsvarande behov inom den egna verksamheten hade mycket sannolikt bedömts ha behov av den anpassning av undervisningsmiljön som motsvaras av en placering i en särskild grupp med en lärare med specialpedagogisk kompetens, dvs. en stödåtgärd inom ramen för grundbeloppet.

För en elev med stort behov av hjälp i själva undervisningssituationen kan en insats i form av assistenthjälp endast vara en kortvarig nödlösning. Ef-

tersom läkarintyget klart visar på grunden till elevens svårigheter i skolsituationen, bör inte elevens beteendeproblem leda till att skolan under en längre tid satsar på en åtgärd som inte är relevant för elevens behov.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 9 kap. 6 § skollagen framgår att bidrag lämnas av hemkommunen för varje elev som i en bidragsberättigad fristående skola genomgår en utbildning motsvarande den som ges i grundskolan. Bidraget (*grundbelopp*) ska avse ersättning för ett antal uppräknade kostnadsslag, bland annat undervisning, och ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna grundskolan. Enligt 2 a kap. 17 a § samma lag ska hemkommunen lämna bidrag (*grundbelopp*) till en bidragsberättigad enskild huvudman för ett fritidshem för bland annat omsorg och pedagogisk verksamhet. Enligt bestämmelserna ska kommunen därutöver lämna bidrag (*tilläggsbelopp*) för elever och barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Det finns vissa undantag och inskränkningar när det gäller kommunens skyldigheter beträffande bidrag, bland annat gäller att den inte är skyldig att lämna bidrag för särskilt stöd om betydande ekonomiska eller organisatoriska svårigheter uppstår för kommunen.

I 4 kap. 4 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet anges att bidraget (*grundbelopp*) till fristående skolor för kostnadsslaget undervisning ska avse bland annat kostnader för stödåtgärder till elever. Av 5 § samma kapitel framgår att ersättning till enskilda huvudmän för fritidshem, när det gäller kostnadsslaget omsorg och pedagogisk verksamhet, ska avse kostnader för personal

2010 -07- 14

i den pedagogiska verksamheten och omsorgen samt kompetensutveckling av personalen och liknande kostnader. I 9 § sägs att med *tilläggsbelopp* avses ersättning för assistenthjälp, anpassning av skollokaler eller andra extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen.

I förarbetena till bestämmelserna i skollagen (prop. 2008/09:171 s. 34 och 42) anges följande. Kostnader för utredning av barns och elevers eventuella behov av stöd och upprättande av åtgärdsprogram i skolan liksom kostnader för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i en särskild grupp, som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen, bör ingå i undervisningskostnaderna. Tilläggsbeloppet är endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder, som inte har koppling till den vanliga undervisningen, t.ex. tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Det kan också vara fråga om stödåtgärder åt elever med stora inlärnings svårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång. Det krävs då att elevens stödbehov klarläggs och bedöms, t.ex. inom ramen för den utredning och det åtgärdsprogram som skolans rektor ansvarar för.

Förvaltningsrättens bedömning

SDF tolkar överklagandet som att det endast gäller beslutet i den del det avser tilläggsbelopp för elevassistent. Enligt förvaltningsrätten går det dock inte att utläsa av Bladins skolas överklagandeskrift, och till denna bifogade bilagor, att överklagandet skulle gälla något annat än beslutet i dess helhet. Rätten prövar alltså frågan om tilläggsbelopp för såväl elevassistent som för extra lärare.

2010-07-14

Det är ostridigt att den pojke det gäller har behövt särskilt stöd. SDF menar dock att ansökan inte gäller stöd av ett sådant slag att bidrag i form av tilläggsbelopp ska lämnas och att behovet har tillgodosetts inom ramen för grundbeloppet. Man ifrågasätter också att en assistentinsats skulle ha varit relevant för elevens behov.

Om en elev i en bidragsberättigad fristående skola eller ett barn i ett enskilt fritidshem har ett omfattande behov av sådant särskilt stöd som avses i skollagens bestämmelser om tilläggsbelopp är hemkommunen som huvudregel skyldig att lämna bidrag för stödet. Det framgår inte annat än att den huvudregeln är tillämplig fullt ut och SDF har inte heller gjort gällande att så inte skulle vara fallet. Vad förvaltningsrätten därför ska pröva är om utredningen ger tillräckligt stöd för att pojkens behov varit av sådan karaktär och omfattning att bestämmelserna om bidrag i form av tilläggsbelopp är tillämpliga och i så fall om bidrag ska lämnas i enlighet med skolans ansökan.

Förvaltningsrätten har inte någon anledning att ifrågasätta riktigheten i skolans beskrivning av pojkens beteende i den vardagliga skolsituationen. Såväl denna beskrivning som skolans bedömning av pojkens behov bekräftas enligt rätten av intygen från barn- och ungdomspsykiatrin på ett sådant sätt att utredningen sammantaget med tillräcklig styrka talar för att pojken har haft ett omfattande behov av särskilt stöd i skolan och att en assistentinsats har behövts i den omfattning som ansökan gäller. Utredningen ger också vid handen att pojken behövt extra lärarresurser.

I det aktuella fallet har syftet med en med en assistentinsats inte i första hand varit att ge undervisning eller bedriva pedagogisk verksamhet, utan det har snarare rört sig om att göra det möjligt för pojken att överhuvudtaget kunna vistas i skolan och på fritidshemmet och för skolan att kunna

2010-07-14

ge honom en meningsfull skolgång. En sådan insats får enligt förvaltningsrätten anses gälla en stödåtgärd som inte har anknytning till vanlig undervisning eller pedagogisk verksamhet, på motsvarande sätt som om behovet hade gällt assistansinsatser på grund av exempelvis ett svårt fysiskt funktionshinder. Rätten anser alltså att det i detta fall rör sig om en individuell anpassad åtgärd av en sådan karaktär att bidrag i form av tilläggsbelopp bör lämnas för denna.

Extra lärarinsatser för en viss elev torde i allmänhet gälla sådant stöd som syftar till att hjälpa en elev med inlärningsvårigheter att nå målen och som därför är hänförligt till grundbeloppet. Tilläggsbelopp bör enligt förvaltningsrätten dock kunna lämnas även för en sådan insats i vissa undantagsfall, t.ex. om insatsen syftar till och är nödvändig för att en elev med ett neuropsykiatriskt funktionshinder alls ska kunna ha möjlighet att tillgodogöra sig undervisning. Med hänsyn till det grundläggande syftet med insatsen i sådana fall kan åtgärden enligt förvaltningsrätten då inte anses ha en sådan anknytning till den vanliga undervisningen att kostnaden ska täckas av grundbeloppet.

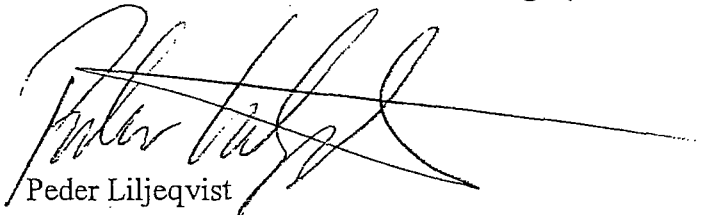
Vad som framkommit i målet ger enligt förvaltningsrätten tillräckligt stöd för att en assistentinsats inte har varit tillräcklig och att Bladins skola även har behövt sätta in en extra lärare för att ha möjlighet att ge pojken någon som helst relevant undervisning. Rätten anser därför att bidrag i form av tilläggsbelopp i det här fallet bör kunna lämnas också för en extra lärare, även om insatsen delvis består i sådan undervisning som normalt är hänförlig till grundbeloppet. Enligt förvaltningsrätten har det inte framkommit något skäl för att ifrågasätta att den åtgärden, när den genomförts, behövts under det antal timmar per vecka som angetts i skolans ansökan.

Mot bakgrund av det som redovisats ovan och då parterna inte är oense om timkostnaderna i sig för insatserna, ska överklagandet bifallas på så sätt

2010 -07- 14

SDF åläggs att i enlighet med Bladins skolas ansökan retroaktivt lämna bidrag i form av tilläggsbelopp under den tid som åtgärderna genomförts.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1b)

Peder Liljeqvist

I avgörandet har även nämndemännen Tommy Ahlm, Åsa Dencker och Edward Galia deltagit.